

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-17-06/2011
P/11/073

Białystok, dnia 23 stycznia 2012 r.

**Pani
Ewa Lipnicka
Dyrektor Zespołu Szkół Samorządowych
w Zabelu**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Zespole Szkół Samorządowych w Zabelu (zwanym dalej „Szkołą”) kontrolę realizacji zadań w zakresie organizacji i finansowania kształcenia oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli w latach 2009 – 2011 (do 30 września).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli, podpisanym 28 grudnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, organizację i finansowanie kształcenia oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli w latach 2009-2011 (do 30 września). Ocena pozytywna kontrolowanej działalności wynika z:

- zapewnienia możliwości realizowania przez nauczycieli form doskonalenia określonych w *Wieloletnim planie doskonalenia nauczycieli*,
- prawidłowego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli oraz rzetelnego ewidencjonowania i rozliczania poniesionych wydatków,
- podejmowania działań w celu rozwiązania zdiagnozowanych w Szkole problemów wychowawczych,
- wykorzystania kwalifikacji uzyskanych przez nauczycieli w wyniku ukończenia dofinansowanych form kształcenia.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- opracowania *Wieloletniego planu doskonalenia nauczycieli (WPDN)* z naruszeniem zasad określonych w § 6 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz.1701 ze zm.

poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków²,

- braku aktualizacji *Wieloletniego planu doskonalenia nauczycieli*,
 - nieuregulowania przez Radę Pedagogiczną zasad organizacji doskonalenia nauczycieli dotyczących m.in.: rozpoznawania potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia, trybu aktualizacji *WDPN*, monitorowania i oceny efektów doskonalenia nauczycieli,
 - opracowania wniosków o dofinansowanie doskonalenia nauczycieli bez uwzględnienia założeń *Wieloletniego planu doskonalenia nauczycieli*,
 - nieuczestniczenia przez trzech nauczycieli (9% kadry pedagogicznej) w żadnych z form doskonalenia zawodowego,
 - nierzetelnego prowadzenia bazy Systemu Informacji Oświatowej w zakresie dokształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli.
1. Zasady organizacji systemu doskonalenia nauczycieli w Szkole zostały zawarte w przygotowanym przez Panią Dyrektor i przyjętym w czerwcu 2007 r. przez Radę Pedagogiczną *Wieloletnim planie doskonalenia nauczycieli na lata 2007-2012*. Przy jego opracowaniu uwzględniono jedynie wnioski nauczycieli o dofinansowanie form doskonalenia zawodowego, pomijając program rozwoju szkoły i plany rozwoju zawodowego poszczególnych nauczycieli. Naruszono w ten sposób postanowienia § 6 ust. 1 pkt 1 i 2 powołanego rozporządzenia. Do zakończenia kontroli *Wieloletni plan doskonalenia nauczycieli* nie był aktualizowany, chociaż konieczność uaktualnienia zapisów wynikała z zatrudnienia w Szkole sześciu nowych nauczycieli. Rada Pedagogiczna nie uregulowała również zagadnień dotyczących m.in. rozpoznawania potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia, trybu aktualizacji *WDPN* oraz monitorowania i oceny efektów doskonalenia nauczycieli, mimo, że stosownie do wymogów art. 41 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³, do jej zadań należy ustalanie organizacji doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Wnioski o dofinansowanie form doskonalenia zawodowego nauczycieli były składane do Urzędu Gminy w Kolnie w terminie określonym w § 6 ust. 2 ww. rozporządzenia. Przy ich opracowywaniu Pani Dyrektor nie uwzględniła jednak *Wieloletniego planu doskonalenia nauczycieli*, do czego obligowały postanowienia § 6 ust. 2 powołanego rozporządzenia. We wniosku o dofinansowanie na rok 2009 pominięto bowiem ujęte w *WDPN* krótkie formy doskonalenia zawodowego nauczycieli, zaś we wniosku na 2010 r. nie podano wysokości niezbędnych środków, liczby nauczycieli oraz nazw kursów i szkoleń przewidzianych w *Planie*.

2. W latach szkolnych 2008/2009-2010/2011 w zewnętrznych kursach doskonalących (zorganizowanych przede wszystkim w formie, szkoleń, warsztatów i seminariów trwających do 20 godzin) uczestniczyło odpowiednio 22, 14 i 16 nauczycieli, tj. 69%, 45% i 53% ogółu kadry pedagogicznej zatrudnionej w Szkole.

² Dz. U. Nr 46, poz. 430, zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie podziału środków

³ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 5272 ze zm.

W okresie objętym kontrolą trzech nauczycieli (9 % kadry pedagogicznej) nie wzięło udziału w żadnych zewnętrznych formach doskonalenia zawodowego, chociaż postanowienia art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. *Karta Nauczyciela*⁴ obligują nauczycieli do podnoszenia swojej wiedzy ogólnej i zawodowej oraz korzystania z prawa pierwszeństwa do uczestnictwa we wszelkich formach doskonalenia zawodowego na najwyższym poziomie, zaś przepis §20 ust. 1 pkt 3 lit. b rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁵ zobowiązuje dyrektora szkoły do motywowania nauczycieli do doskonalenia i rozwoju zawodowego.

W latach szkolnych 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011 zostały przeprowadzone wszystkie zaplanowane szkolenia i warsztaty Rady Pedagogicznej oraz wybranych grup nauczycieli. Tematyką zrealizowanych w tych latach odpowiednio czterech, trzech i trzech szkoleń i warsztatów było m.in.: usprawnienie pracy z uczniami mającymi trudności w nauce, wykorzystywanie wyników egzaminów zewnętrznych, wdrażanie nowej podstawy programowej oraz ewaluacja wewnątrzszkolna.

Zapewnienie wszystkim zainteresowanym nauczycielom możliwości doksztalcenia i doskonalenia się nie wpłynęło jednak na poprawę wyników nauczania w Gimnazjum wchodzącym w skład Zespołu Szkół. Pomimo zrealizowanych przez nauczycieli form doskonalenia, podczas egzaminów końcowych przeprowadzonych w latach szkolnych 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011 ze wszystkich przedmiotów uzyskiwano co roku gorsze wyniki, które były także niższe od średniej w województwie podlaskim.

Szkoła we właściwy sposób reagowała na zdiagnozowane problemy wychowawcze, realizując zatwierdzony przez Panią Dyrektora program profilaktyki wychowawczej oraz prowadząc rozmowy z rodzicami, zajęcia indywidualne i grupowe uczniów z pedagogiem, omawiając problemy na posiedzeniach Rady Pedagogicznej, a także organizując spektakle i spotkania o tematyce wychowawczo-profilaktycznej z udziałem zapraszanych artystów, psychologów i pedagogów. Ponadto, w okresie objętym kontrolą, 23 nauczycieli doskonalilo umiejętności w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.

3. W latach 2009-2011 (do 30 września) na doskonalenie zawodowe nauczycieli wydatkowano odpowiednio: 5.181 zł, 2.552 zł i 4.984 zł, co stanowiło kolejno: 45%, 18,6% i 42,2% środków zaplanowanych na ten cel. Środki te wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem określonym w § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie podziału środków, dofinansowując między innymi kursy, szkolenia i koszty przejazdów nauczycieli uczestniczących w różnych formach doskonalenia. Prawidłowo również ewidencjonowano ponoszone wydatki, wykazując je we właściwych podziałkach klasyfikacji budżetowej, w rozdziale 80146 *Doksztalcenie i doskonalenie nauczycieli*. Z wykonania wydatków na doksztalcenie i doskonalenie nauczycieli terminowo i rzetelnie sporządzano sprawozdania, o których mowa w § 6 ust. 3 powołanego rozporządzenia.
4. Szkoła nierzetelnie prowadziła bazę danych Systemu Informacji Oświatowej (SIO) w zakresie informacji o kształceniu i doskonaleniu nauczycieli, o których mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1 lit h ustawy z dnia z dnia 19

⁴ Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 168, poz. 1324

lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej⁶. Na skutek przeoczenia pracownika wprowadzającego dane do SIO, zamieszczono informację o jednym kształcącym się nauczycielu, zamiast o dwóch. Z kolei dane o liczbie doksztalcających się nauczycieli, wobec błędnego przekonania Pani Dyrektor o braku takiego obowiązku, nie były wcale ujmowane, chociaż w okresie objętym kontrolą doskonalilo się łącznie 52 nauczycieli. Pani Dyrektor nie wywiązała się również z obowiązku sprawdzenia kompletności, poprawności i zgodności ze stanem faktycznym danych gromadzonych w SIO, wynikającego z art. 7 ust. 1 i ust. 6 pkt 1 powołanej ustawy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) dokonanie aktualizacji *Wieloletniego planu doskonalenia nauczycieli*, z uwzględnieniem programu rozwoju Szkoły i planów rozwoju zawodowego poszczególnych nauczycieli oraz zmian w kadrze pedagogicznej Zespołu Szkół,
- 2) ustalenie przez Radę Pedagogiczną organizacji doskonalenia zawodowego nauczycieli, w tym określenie trybu aktualizacji *Wieloletniego planu doskonalenia nauczycieli*, zasad monitorowania i oceny efektów doskonalenia nauczycieli oraz rozpoznawania potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia,
- 3) przygotowywanie wniosków o dofinansowywanie form doskonalenia nauczycieli z uwzględnieniem *Wieloletniego planu doskonalenia nauczycieli*,
- 4) podjęcie działań w celu zmotywowania wszystkich nauczycieli do podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez doksztalcanie i doskonalenie zawodowe,
- 5) zamieszczanie w SIO wymaganych danych z zakresu doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz sprawdzanie ich kompletności, poprawności i zgodności ze stanem faktycznym.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków lub o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków, lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR

⁶ Dz. U. Nr 49 poz. 463 ze zm.